

Una elegia incompleta dels bells dies

DAVID VIDAL
CASTELL

La nostàlgia: com deia Josep Pla del tomàquet, quantes receptes ben intencionades no ha fet malbé en excés? Com a emoció que ens posa davant la fugacitat i la fragilitat de les conviccions i de la vida, neix d'un desig de passat i d'una frustració pel present. ¿Sempre és, però, un motor narratiu reaccionari? ¿També pot servir per a la crítica i per a la transformació i el creixement? La història de la literatura respon que sí, que la nostàlgia mogué, per exemple, Odisseu i Orfeu, i que va ser el motor de la davallada als inferns de Dant, ben valent ell.

Els bons dies (Amsterdam) és una novel·la transparent, en aquest sentit, des del títol. El motor narratiu és la distància amb el present que sent el Ricard, un escriptor que frega la seixantena que fugí de l'angoixa que li genera l'octubre del 2017. L'enyor el fa tornar a París trenta anys des-

prés d'una experiència de bohèmia i "tertúlies inacabables, banyades amb vi barat i impostures de viudor" per buscar-hi els amics perduts. I així la història reconstrueix un triangle amorós entre una musa de l'esquerra radical, que es fa dir Jane en homenatge a la Birkin, un situacionista i escriptor, Patrick Molino, i un jove vagabund, el Martí, amic del narrador des de la infantesa però que va decidir quedar-se a París quan havien de tornar plegats a Barcelona, als vuitanta.

El Ricard vol saber què se n'ha fet, però sembla que sobretot es busca a ell mateix. La Jane –"el posat languid s'havia convertit en un gest plaquí, de conformació"– s'havia ajuntat amb el Patrick, filla i caseta al parc Brassens incloses: la vida petit-burguesa que havien odiat i que els durà a la tragèdia. Tots quatre comparteixen la incapacitat de sobreviure al món adult i anodí.

L'entrada al relat és, en certs moments, plana, feixuga, amb una for-

ma vacil·lant i discursiva que cristal·litza en un gavadal d'adjectius. Els fills de la bohèmia són "indòcils fills perduts" de guerres "violentes" i odis "irreparables" que miren amb ulls "infectes" i viuen en hotels "ronyosos i tronats". La veu del Ricard avança i retrocedeix, divagadora i tòpica –"aquest McDonalds era un bistrot, totes les ciutats s'assemblen avui"–, i sovint provoca que el lector surti del relat. París –"generosa amb la bellesa"– és un personatge més de la història: durant tot el llibre els narradors senten la necessitat de situar sobre el mapa cada bistrot, cada cafè, cada parc.

En els capítols següents, el relat canvia de to i de veu narradora i s'eleva, senzill i fascinant: la història de la Jane, també des d'un narrador protagonista, condueix a un tram final, en veu del Martí, músic vagabund, l'únic dels quatre fidel a la bohèmia. En el terç final irromp una inesperada trama criminal, presentada de manera sumària però



ELS BONS DIES
RAFAEL VALLBONA
AMSTERDAM
140 PÀG. / 17,50 €

gairebé ignorada en benefici d'un final que homenatja la nostàlgia.

Vallbona opta per resoldre la història amb una *nouvelle* que amb prou feines supera les 130 pàgines. Això el duu a accelerar els episodis, a una mera enunciació de trames secundàries i a caure en l'esquematisme en alguns personatges. L'acceleració afavoreix alguna falta de *raccord* i també que les tres veus narradores s'assemblin molt entre elles tot i pertànyer a personatges tan diferents (!).

Malgrat aquestes irregularitats, la novel·la ens arrossega fins al final amb una eficàcia incontestable. De Vallbona sabem que és un escriptor talentós, amb més de seixanta llibres publicats, guanyador d'un esplet de premis. El 2019 va guanyar el Roc Boronat amb aquest text. No sabem si és per això que la Jane i els seus derrotats amics no han pogut gaudir d'una elegia més generosa i decantada, com les que Vallbona ha escrit en altres ocasions. ♦♦